

Anestezija psov z boleznimi srca

Kaj mora vedeti lastnik

Večina lastnikov psov je zelo zaskrbljenih, kadar njihovi ljubljenci potrebujejo poseg, ki ga opravimo v splošni anesteziji. Največkrat sta razlog slaba informiranost in morebitne slabe izkušnje iz preteklosti. Zapleti med anestezijo se lahko pojavijo, vendar so izredno redki, če je anesteziist pravilno pristopil k pacientu in pred izbiro anestezijskega protokola pravilno ocenil anestezijsko tveganje. Ko anesteziist uvede žival v anestezijo se zaveda, da posega v potek osnovnih življenjskih funkcij, zato jih nadzoruje in ukrepa, če pride do nesprejemljivih odstopanj.

Vse se začne v ambulanti

Dostikrat nam že pogovor z lastnikom razkrije morebitne zdravstvene težave psa. Velikokrat se zgodi, da je pes navidez klinično zdrav in lastnik ne navaja nobenih težav, vendar z natančnim kliničnim pregledom ugotovimo bolezen, ki se še niso klinično pokazale. Take so na primer bolezni srca. Nema lokrat se zgodi, da na poseg sprejmemo psa, ki je bil naročen po telefonu, brez predhodnega kliničnega pregleda (npr. stomatološki posegi, elektivne operacije, kot sta kastracija in sterilizacija). Pes sicer nima vidnih težav, je živahen in ješč, vendar med pregledom ugotovimo šum na srcu ali nepravilnosti v srčnem ritmu. V tem primeru se odločimo za dodatne preiskave. Z rentgenskim slikanjem prsnega koša lahko ocenimo ali je srce povečano, in če v pljučih zastaja tekočina. Z elektrokardiogramom spremljamo električno delovanje srca in morebitne spremembe srčnega ritma. Z osnovno krvno sliko ugotovimo morebitno slabokrvnost, dehidracijo ali vnetne procese, osnovne biokemijske preiskave krvi pa nam dajo vpogled v delovanje ledvic in jeter, ter v ravnovesje mineralov v krvi. S pomočjo teh podatkov se odločimo ali je pes primeren za poseg. Če je anestezijsko tveganje sprejemljivo, potem izberemo protokol, ki bo tem manj obremenjeval srčno-žilni obtok in bo omogočil miren uvod v anestezijo ter čim manj stresa pred, med in po posegu. Pri tekočinski podporni terapiji med anestezijo smo zelo previdni, po potrebi psa zaščitimo tudi z antibiotiki.

V primeru, da pes kaže znake srčnega popuščanja (kašlja, težko diha, se utruja, med pregledom ugotovimo, da v pljučih zastaja tekočina), poseg odložimo in opravimo temeljit kardiološki pregled. Pričnemo z zdravljenjem bolezni srca, ki je vzrok srčnemu popuščanju. Poseg v splošni anesteziji opravimo šele, ko z zdravili kompenziramo srčno popuščanje.

Pse s potrjeno boleznijo srca, ki so na terapiji, obravnavamo kot kardiološke paciente z večjim anestezijskim tveganjem. Pri tem je še najbolj pomemben temeljit pogovor z lastnikom in priprava psa na poseg. V primeru, da pes jemlje zdravila, ki znižujejo krvni pritisk (najpogosteje so to zaviralci angiotenzinske konvertaze, kot so Enalapril, Ramipril idr.), jih mora pes prenehati jemati dan do dva pred posegom ter z njimi nadaljevati dan ali

dva po posegu. Drugače je pri zdravih, ki pospešujejo izločanje tekočine iz telesa, in ki odplavljajo tekočino iz pljuč (npr. Furosemid). Ta zdravila naj pes jemlje do posega, tako kot so bila predpisana.

Pomembna je tudi oskrba po anesteziji

Načeloma pse zadržimo na opazovanju do nekaj ur po posegu ter poskrbimo za protibolečinsko, antibiotično in tekočinsko podporno terapijo. Pozorni smo na to ali je psu slabo, če bruha, preverjamo telesno temperaturo. Psi se v splošni anesteziji kljub ogrevanju nekoliko ohladijo, zato jih po potrebi ogrevamo. Zaradi delovanja anestetikov pride začasno do slabšega delovanja centra za uravnavanje telesne temperature, zato moramo biti previdni predvsem v vročih poletnih dneh, da ne bi prišlo do toplotnega udara. Take pse ponavadi odpuščamo domov v večernih urah, ko se ozračje nekoliko ohladi, lastnika pa opozorimo naj avto ustrezno ohladi in psa odpelje domov tako, da bo prevoz čim krajši. Psa odpustimo v domačo oskrbo šele, ko je sposoben hoditi, ko gre sam na vodo in blato ter je sposoben zaužiti hrano in vodo.

Stetoskop spada med osnovno opremo vsakega veterinarja. Že z natančno avskultacijo lahko ugotovimo prikrita težava s srcem.

Vdihavanje kisika (preoksigenacija) zmanjša možnost pojava pomanjkanja kisika med uvodom v anestezijo.

Včasih se srečujemo s pacienti v hudem srčnem popuščanju, ki nujno potrebujejo poseg v splošni anesteziji. Pri teh pacientih se skupaj s kirurgom posvetujemo o smiselnosti posega in ocenimo stopnjo tveganja. Tudi v takih primerih psa anesteziramo, vendar lastnika seznanimo z večjim anestezijskim tveganjem in morebitnimi zapleti med in po posegu. Praviloma tako bolnega psa po posegu dlje časa zadržimo v intenzivni negi.

Dobrobit živali je na prvem mestu

Pri vsakem posegu, ki zahteva splošno anestezijo, se odločamo o smiselnosti posega, pri čemer je na prvem mestu dobrobit živali. Če poseg v anesteziji ni upravičen, potem ga odsvetujemo. Če kirurg presodi, da je poseg potreben, je na vrsti anesteziist, ki oceni kakšno je anestezijsko tveganje. Veliko bolezenskih stanj lahko ogrozi ali močno poslabša kvaliteto življenja psa, če jih ne odpravimo.

Lahko gre za urgentne posege, kot je na primer zasuk želodca, ali posege, ki preprečijo napredovanje bolezni, kot je na primer parodontalna bolezen (obolenje obzobnih tkiv zaradi zobnega plaka), ki zaradi stalnega vira okužbe v ustni votlini škodi celotnemu organizmu in lahko povzroči ali poslabša bolezen ledvic, jeter, pljuč, srca in imunskega sistema. Če vse to vzamemo v zakup, se lažje odločimo za poseg, saj so zapleti zelo redki tudi pri takih psih. Vendar držati se moramo določenih pravil in psa budno spremljati med in po anesteziji.

Raziskava - vključite lahko tudi svojega psa

Tako kot velja za vsako učinkovino, tudi presnova anestetikov predstavlja obremenitev in stres za organizem. Na Kliniki za kirurgijo in male živali Veterinarske fakultete izvajamo študijo z naslovom **Vpliv anestezije s propofolom in sevofluranom na oksidativni stres pri psih z miksotatozno degeneracijo mitralne zaklopke**, s katero želimo ovrednotiti stopnjo poškodbe celic med anestezijo psov s srčnim obolenjem in primerjati dva različna anestezijska protokola. Pri tem bomo uporabili učinkovine, ki se rutinsko uporabljajo za splošno anestezijo psov. S tem želimo ugotoviti ali lahko izboljšamo varnost anestezije pri psih z boleznijo srca, ki so podvrženi splošni anesteziji, tako z ustrezno izbiro protokola, kot tudi s predpisanim terapijem.

Pri psih, ki bodo vključeni v raziskavo sta pregled pred anestezijo in anestezija brezplačna.

Za dodatne informacije in za določitev termina za pregled se lahko obrnete na avtorico doktorske naloge preko elektronske pošte: katerina.tomsic@vf.uni-lj.si ali pokličete na številko 01 4779 280 ali 01 4779 277.

Univerza
v Ljubljani
Veterinarska
fakulteta

Univerza v Ljubljani
Veterinarska fakulteta
Klinika za kirurgijo in male živali
Cesta v Mestni log 47, Ljubljana